

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION EXTRAORDINAIRE 1991-1992 (*)

4 AOÛT 1992

PROPOSITION DE LOI

**supprimant la contribution
à charge des organismes de droit
privé occupant des objecteurs
de conscience**

(Déposée par MM. Grimberghs,
Marc Harmegnies, Van Dienderen,
Clerfayt, Mme Corbisier-Hagon,
MM. Coveliers et Dallons)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition a pour objet de supprimer la contribution financière demandée aux organismes qui occupent des objecteurs de conscience.

Cette contribution est en effet injuste, car elle ne vise que les seuls organismes de droit privé.

De plus, ce sont les petites organisations sociales et culturelles qui sont le plus pénalisées par cette mesure qui vise indirectement à dissuader l'affectation des objecteurs de conscience dans le secteur socio-culturel.

Ces organismes, sans grands moyens financiers, sont déjà soumis à d'autres contraintes et risquent en effet de ne plus être tentés d'employer des objecteurs de conscience.

De plus, il s'agit d'un déplacement de charges, puisque les Communautés qui subsidient ces organismes sont, dans plusieurs secteurs, amenés à considérer, comme dépenses admissibles au bénéfice des organismes, les montants des « contributions » pré-

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1991-1992 (*)

4 AUGUSTUS 1992

WETSVOORSTEL

**houdende afschaffing van de bijdrage
ten laste van de privaatrechtelijke
instellingen die werk verschaffen aan
gewetensbezwaarden**

(Ingediend door de heren Grimberghs,
Marc Harmegnies, Van Dienderen,
Clerfayt, Mevr. Corbisier-Hagon,
de heren Coveliers en Dallons)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel beoogt de afschaffing van de financiële bijdrage opgelegd aan de privaatrechtelijke instellingen die werk verschaffen aan gewetensbezwaarden.

Die bijdrage is namelijk onbillijk omdat ze alleen voor de privaatrechtelijke instellingen geldt.

Voorts worden vooral de kleine sociale en culturele verenigingen benadeeld door die maatregel, die indirect tot doel heeft de aanwijzing van gewetensbezwaarden voor de sociaal-culturele sector te ontra- den.

Voor die instellingen, die het zonder ruime financiële middelen moeten zien te rooien, gelden al andere verplichtingen en ze zouden wel eens geneigd kunnen zijn geen gewetensbezwaarden meer in dienst te nemen.

Bovendien gaat het om een verschuiving van lasten omdat de Gemeenschappen, die deze instellingen subsidiëren, in verscheidene sectoren het bedrag van de in artikel 21, § 7, van de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden bepaalde « bij-

(*) Première session de la 48e législature.

(*) Eerste zitting van de 48e zittingsperiode.

vus à l'article 21, § 7 des lois portant le statut des objecteurs de conscience.

Vu la réduction de la durée du service civil, induite par la modification de la durée du service militaire, on peut estimer que les dépenses du Ministère de l'Intérieur concernant l'objection de conscience, diminueront en 1993 beaucoup plus que le montant estimé des recettes supprimées par notre proposition.

En effet, au stade actuel, en 1992, le service militaire est de 10 mois en Belgique, et les durées de service civil sont respectivement de 14 et de 18 mois, selon que le service est presté dans le secteur des soins de santé et de l'assistance aux personnes (et dans le cadre de la protection civile) ou dans le secteur socio-culturel.

En 1993, la loi prévoit que la durée du service militaire sera réduite à 8 mois.

Le service civil sera donc respectivement réduit à 12 et 16 mois.

Le budget du Ministère de l'Intérieur sera donc réduit proportionnellement. On estime qu'une réduction d'un mois correspond à une réduction de plus de 15 millions de dépenses au budget du Ministère de l'Intérieur.

Or, les contributions visées à l'article 21, § 6, rapporteraient — au vu de la réponse effectuée par le Ministre de l'Intérieur à la question parlementaire n° 6 de Mme Nélis du 23 janvier 1992 (Bulletin Questions et Réponses, Sénat 1991-1992, n° 1 du 10 mars 1992, p. 31) — un maximum de 18 millions de francs, sur base annuelle, alors que le budget 92 prévoit 20 millions de francs pour les recettes affectées au Fonds spécial créé par l'article 21, § 8, des lois portant le statut des objecteurs de conscience.

Par ailleurs, le coût administratif de la gestion de ces contributions paraît disproportionné par rapport au rendement de celles-ci. En effet, il est heureux que le Roi ait prévu une possibilité de recours des organismes employeurs dans son arrêté du 6 novembre 1990 fixant le montant et les modalités de la contribution des organismes de droit privé auprès desquels sont affectés des objecteurs de conscience (*Moniteur belge* du 12 avril 1991).

On doit cependant constater que ce système de demandes de dispense entraîne un surcroît de travail administratif qui semble paralyser le service de l'objection de conscience du Ministère de l'Intérieur, par rapport à ses autres missions.

Toujours selon la réponse apportée par le Ministre à la question parlementaire de Mme Nélis du 23 janvier 1992 (Bulletin Questions et Réponses, Sénat 1991-1992, n° 1 du 10 mars 1992, p. 30), on peut noter que plus de 250 dossiers d'organismes ayant introduit une demande de dispense au 1er janvier 1992,

dragons » beschouwen als aanvaardbare uitgaven ten gunste van die instellingen.

Gelet op de inkorting van de duur van de burgerdienst, veroorzaakt door de wijziging van de duur van de dienstplicht, kan men stellen dat de uitgaven van het Ministerie van Binnenlandse Zaken ten behoeve van de gewetensbezwaarden in 1993 veel meer zullen afnemen dan het geraamde bedrag van de ontvangsten die door ons voorstel komen te vervallen.

Zoals de zaken er nu voorstaan, duurt de dienstplicht in België 10 maanden in 1992; de duur van de burgerdienst bedraagt 14, respectievelijk 18 maanden, afhankelijk van het feit of de dienst wordt gepresteerd in de sector gezondheidszorg en bijstand aan bejaarden (en in het raam van de civiele bescherming) dan wel in de sociaal-culturele sector.

In 1993 zal de duur van de dienstplicht, volgens de wet, op 8 maanden worden gebracht.

De burgerdienst wordt derhalve ingekort tot 12, respectievelijk 16 maanden.

De begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken vermindert dus verhoudingsgewijs. Naar schatting zal één maand minder legerdienst de uitgaven op de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken met ruim 15 miljoen frank doen dalen.

De in artikel 21, § 6, bedoelde bijdragen zouden op grond van het door de Minister van Binnenlandse Zaken verstrekte antwoord op de parlementaire vraag n° 6 van 23 januari 1992 van mevrouw Nélis (Bulletin van Vragen en Antwoorden, Senaat 1991-1992, n° 1 van 10 maart 1992, blz. 31) ten hoogste 18 miljoen frank per jaar opleveren, terwijl er op de begroting 1992 een bedrag van 20 miljoen frank is ingeschreven voor de ontvangsten ten behoeve van het bijzonder Fonds dat is opgericht bij artikel 21, § 8, van de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden.

Voorts blijken de administratieve kosten voor het beheer van die bijdragen niet in verhouding te staan tot de opbrengst ervan. Het is immers een goede zaak dat het koninklijk besluit van 6 november 1990 tot vaststelling van het bedrag van en de nadere regels omtrent de bijdrage van de privaatrechtelijke instellingen waarvoor gewetensbezwaarden worden aangewezen (*Belgisch Staatsblad* van 12 april 1991), bepaald heeft dat de werkverschaffende instellingen in beroep kunnen gaan.

Niettemin dient geconstateerd dat deze regeling inzake aanvragen om vrijstelling heel wat extra administratief werk meebrengt, waardoor de dienst Gewetensbezwaarden van het Ministerie van Binnenlandse Zaken ten overstaan van zijn andere opdrachten lijkt dicht te slibben.

Het door de Minister van Binnenlandse Zaken verstrekte antwoord op de parlementaire vraag n° 5 van 23 januari 1992 van mevrouw Nélis (Bulletin van Vragen en Antwoorden, Senaat 1991-1992, n° 1 van 10 maart 1992, blz. 30) leert voorts dat meer dan 250 dossiers uitgaande van instellingen die tot 1 ja-

n'ont pas pu être examinés par la Commission, créée par l'article 7 de l'arrêté royal du 6 novembre 1990, qui a pour mission de donner au Ministre un avis sur les demandes de dispense.

Par ailleurs, les organismes — dont la dispense a été refusée — ont jusqu'à présent contribué pour moins de 2,5 millions de francs au fonds de l'objection de conscience.

Enfin, il est utile de signaler également que l'arrêté royal du 6 novembre 1990 crée deux situations pour le moins paradoxales :

— il s'agit d'abord de l'interdiction de dispense pour les organismes ayant un quota d'affectation supérieur à deux objecteurs de conscience, alors qu'il est exceptionnel que les organismes atteignent le quota qui leur a été fixé (article 6). Un organisme ayant donc au maximum deux objecteurs de conscience en service, mais dont le quota d'affectation est supérieur ne peut se voir accorder la dite dispense;

— il s'agit ensuite, de l'obligation de verser la contribution dans tous les cas, lors d'absence ou de congé, comptant comme temps de service (article 2). Cette obligation aboutit également à des situations absurdes d'organismes étant obligé de payer la contribution pour des objecteurs qui sont en congé de maladie de longue durée.

Enfin, il convient de souligner que la Commission des pétitions de la Chambre a accueilli la pétition introduite par plus de 212 organismes employeurs et a renvoyé celle-ci au Ministre de l'Intérieur en date du 5 mars 1992 (Doc. Chambre n° 472/1-91/92).

Quant à la disposition qui prévoit que seuls les organismes de droit privé doivent payer cette contribution, il convient de prendre en considération que les affectations d'objecteurs de conscience se réalisent dans des hôpitaux, des universités et que, dans pareils cas, seule la nature du pouvoir organisateur est à la base de l'obligation de verser ladite contribution.

Sur ce sujet, on peut noter que la « Vrije Universiteit van Brussel » a introduit au Conseil d'Etat un recours en vue de voir annuler cette disposition discriminatoire.

D. GRIMBERGHS
M. HARMEGNIES
H. VAN DIENDEREN
G. CLERFAYT
A.-M. CORBISIER-HAGON
H. COVELIERS
Ph. DALLONS

nuari 1992 een aanvraag tot vrijstelling indienden, niet behandeld konden worden door de bij artikel 7 van het koninklijk besluit van 6 november 1990 opgerichte Commissie. Die heeft tot taak de Minister van advies te dienen omtrent de aanvragen tot vrijstelling.

Bovendien hebben de instellingen waaraan de vrijstelling werd geweigerd, tot op heden voor minder dan 2,5 miljoen frank bijgedragen tot het fonds voor de gewetensbezwaarden.

Tot slot is het ook nuttig aan te stippen dat het koninklijk besluit van 6 november 1990 twee op zijn minst paradoxale gevolgen heeft teweeggebracht :

— allereerst krijgen de instellingen die over een quotum beschikken voor de toewijzing van gewetensbezwaarden dat hoger ligt dan twee, geen vrijstelling, terwijl de instellingen zelden het hun toegewezen quotum halen (artikel 6). Een instelling die dus ten hoogste twee gewetensbezwaarden in dienst heeft, maar over een hoger quotum voor de toewijzing beschikt, kan de voornoemde vrijstelling niet krijgen;

— vervolgens is er de verplichting om de bijdrage te betalen voor alle gevallen van afwezigheid of verlof die tellen als dienst (artikel 2). Ook die verplichting leidt tot absurde toestanden voor instellingen die verplicht zijn de bijdrage te betalen voor gewetensbezwaarden die met langdurig ziekteverlof zijn.

Tot besluit zij onderstreept dat de Commissie voor de Verzoekschriften van de Kamer een verzoekschrift van 5 maart 1992 heeft ontvangen dat werd ingediend door meer dan 212 instellingen die werk verschaffen aan gewetensbezwaarden en dat ze het naar de Minister van Binnenlandse Zaken heeft verzonden (Stuk n° 472/1, 91/92).

Met betrekking tot de bepaling die voorschrijft dat alleen privaatrechtelijke instellingen die bijdrage verschuldigd zijn, zij er op gewezen dat de gewetensbezwaarden aan ziekenhuizen en universiteiten worden toegewezen en dat in dergelijke gevallen alleen de aard van de inrichtende macht ten grondslag ligt aan de verplichting om voornoemde bijdrage te betalen.

In dat verband zij aangestipt dat de Vrije Universiteit van Brussel bij de Raad van State beroep heeft ingesteld om die discriminerende bepaling te doen vernietigen.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

A l'article 21 des lois portant le statut des objecteurs de conscience, coordonnées par l'arrêté royal du 20 février 1980, les §§ 7 et 8 sont abrogés.

Art. 2

La présente loi entre en vigueur le premier jour du mois qui suit celui de sa publication au *Moniteur belge*.

7 juillet 1992.

D. GRIMBERGHS
M. HARMEGNIES
H. VAN DIENDEREN
G. CLERFAYT
A.-M. CORBISIER-HAGON
H. COVELIERS
Ph. DALLONS

WETSVOORSTEL

Artikel 1

In artikel 21 van de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 20 februari 1980, worden de §§ 6 en 7 opgeheven.

Art. 2

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op die waarin ze in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

7 juli 1992.